

Toch geen onverbindende NEN-normen: gaten in de bouwregelgeving (voorlopig) weer gedicht

24 november 2010

Deze newsletter is verstuurd vanuit NautaDutilh

In een eerdere e-newsletter bespraken wij het vonnis van de Rechtbank Den Haag van 31 december 2008, waarin deze oordeelde dat de NEN-normen waarnaar in het Bouwbesluit 2003 wordt verwezen onverbindend zijn omdat deze niet op de wettelijk vereiste wijze zijn bekendgemaakt. Het Hof Den Haag komt in een arrest van 16 november 2010 in hoger beroep tot een ander oordeel.

De Rechtbank oordeelde in eerste aanleg dat de NEN-normen als gevolg van de verwijzingen in het Bouwbesluit 2003 een algemeen verbindend karakter krijgen. Deze kwalificatie leidde tot de conclusie dat NEN-normen dienen te worden bekendgemaakt naar de regels van de Bekendmakingswet (lees: publicatie in de Staatscourant). Nu dit niet was gebeurd, waren de NEN-normen naar het oordeel van de Rechtbank niet in werking getreden en dus onverbindend.

Het vonnis van de Rechtbank deed veel stof opwaaien in de bouwsector. Zowel voor bestuursorganen als aanvragers van bouwvergunningen en gebouweigenaren was onduidelijk of men zich bij toetsing van bouwaanvragen en de handhaving van de Woningwet nu wel of niet gebonden diende te achten aan de inhoud van de in het Bouwbesluit 2003 genoemde NEN-normen. De rechtbanken gingen ook op verschillende manieren met het vonnis om. Meestal leidde dit er echter niet toe dat de NEN-normen volledig buiten beschouwing werden gelaten. De rechtbank Utrecht sprak bijvoorbeeld van door het bestuur te hanteren 'richtlijnen' (Rb. Utrecht 6 juli 2009, LJN: BJ2496).

Alle bij de procedure betrokken partijen zijn in hoger beroep gekomen van het Rechtbankvonnis van 31 december 2008. De Staat en het Nederlands Normalisatie-Instituut (de opsteller van de NEN-normen) hebben hun grieven in hoger beroep gericht tegen de kwalificatie van de NEN-normen als algemeen verbindend voorschrift.

Het Hof komt in het arrest van 16 november 2010 (LJN: BO4175) - in tegenstelling tot de Rechtbank - tot het oordeel dat de enkele verwijzing in een algemeen verbindend voorschrift naar een NEN-norm niet tot gevolg heeft dat de norm zelf ook dient te worden gekwalificeerd als een algemeen verbindend voorschrift. Het Hof baseert dit oordeel op een tamelijk strikte interpretatie van het begrip algemeen verbindend voorschrift, als bedoeld in de Bekendmakingswet. Om een algemeen verbindend voorschrift in de zin van de wet te zijn, dient het voorschrift te zijn vastgesteld op grond van een publiekrechtelijke regelgevende bevoegdheid. De NEN-normen worden echter vastgesteld op grond van privaatrechtelijke afspraken tussen vertegenwoordigers van organisaties die belang hebben bij een door een ieder te gebruiken standaard, zoals producenten, handelaren en consumentenorganisaties. Deze organisaties hebben geen publiekrechtelijke regelgevende bevoegdheid en kunnen derhalve geen algemeen verbindende voorschriften vaststellen. Ten aanzien van het wél tot regelgeving bevoegde orgaan (dat is de Kroon) overweegt het Hof dat deze met de vaststelling van het Bouwbesluit 2003 de NEN-normen slechts van toepassing heeft verklaard en deze niet zelf heeft vastgesteld.

Op grond van bovengenoemde overwegingen concludeert het Hof dat de NEN-normen door de

verwijzingen in het Bouwbesluit 2003 weliswaar publiekrechtelijk geldende 'algemene normen' worden, maar geen algemeen verbindend voorschrift in de (beperkte) zin van de Bekendmakingswet. Eén en ander leidt ertoe dat de regels van de Bekendmakingswet niet van toepassing zijn op de NEN-normen. Dat betekent, en daar was de procedure uiteindelijk toch vooral ook om begonnen, dat de NEN-normen niet via publicatie in het Staatscourant openbaar en kosteloos beschikbaar zijn. Het Hof acht de beschikbaarheid van de NEN-normen voldoende gewaarborgd door het feit dat deze bij het NNI tegen betaling verkrijgbaar zijn, terwijl de kosten daarvan door personen en bedrijven die zich beroepshalve met het bouwen bezighouden in het ontwerp-, bouw- en onderhoudsproces worden verdisconteerd. Dit systeem leidt volgens het Hof niet tot maatschappelijk onaanvaardbare gevolgen.

Met deze uitspraak van het Hof lijkt de rust voorlopig weergekeerd: de status van de verwijzingen naar de NEN-normen in het Bouwbesluit 2003 is weer duidelijk, deze zijn 'gewoon' verbindend. Voorlopig, want Knooble (de door het Hof in het ongelijk gestelde partij) heeft aangekondigd in cassatie te gaan tegen het arrest van het Hof. Het zal daardoor nog wel enige tijd duren voordat er volledige zekerheid bestaat over de status van (de verwijzingen naar) de NEN-normen. Totdat de Hoge Raad zich definitief over deze kwestie uitspreekt, heeft het openbaar bestuur in ieder geval een duidelijke boodschap voor bouwende Nederland: bouwplannen en bestaande bouwwerken worden getoetst aan de in het Bouwbesluit 2003 genoemde NEN-normen.

Ook los van het cassatieberoep is er overigens een kans dat de strijd van Knooble niet geheel tevergeefs zal blijken te zijn. De regering beziet momenteel de mogelijkheid de NEN-normen in de praktijk toch kosteloos ter beschikking te stellen. In een algemeen overleg van 19 april 2010 betuigden vertegenwoordigers van het CDA en de VVD zich voorstander van kosteloze inzage. De verantwoordelijk Minister heeft hierover echter nog geen standpunt ingenomen. Het oordeel van het Hof dat inzage tegen betaling maatschappelijk aanvaardbaar is zou dat standpunt kunnen beïnvloeden.

Kortom: de juridische status van de NEN-normen is voorlopig helder. Of zij op een of andere wijze ook gratis beschikbaar worden gesteld is vooralsnog onzeker.

Contact

Guido Koop
E: guido.koop@nautadutilh.com
T: +31 20 71 71 847

Harald Wiersema
E: harald.wiersema@nautadutilh.com
T: +31 20 71 71 489

[Privacy / General conditions / Disclaimer](#)

This publication is intended to highlight certain issues. It is not intended to be comprehensive or to provide legal advice. If you would like to unsubscribe please use the [unsubscribe option](#) on the newsletter website. You can also send an e-mail to unsubscribe@newsletter-nautadutilh.com. Please make sure that you put the word 'unsubscribe' in the subject field of your e-mail.